

ש"פ תצא, י"ג אלול

ט

טו. וכאמור לעיל שהעבודה בכל האמור נעשית מתוך שמחה — וגם ענין השמחה מודגש ביותר במצות „הקהל“:

קיום מצות „הקהל“ בפועל ה"י בחג הסוכות, שענינו — זמן שמחתנו. דהנה, כל הג' רגלים הם „מועדים לשמחה“, אבל אעפ"כ נקרא חג הפסח בשם „זמן חרותנו“ וחג השבועות נקרא בשם „זמן מתן תורתנו“, ואילו חג הסוכות נקרא בשם „זמן שמחתנו“ — ביחס ל„מועדים לשמחה“ גופא.

והשמחה ד„זמן שמחתנו“ שבמצות הקהל — נמשכת על כל השנה כולה, שהעבודה דכל השנה כולה תה"י מתוך שמחה.

וכמבואר בהמשך הני"ל שבענין השמחה ישנם כמה וכמה דרגות, ובכללות: שמחה שבמדידה והגבלה, ושמחה שלמעלה ממדידה והגבלה.

וענין זה מוכן בפשטות לכאורא מישראל, אפילו ל„חוטב עצץ ושואב מימין“ — שהרי כאורא מישראל ידע שישנם זמנים שהוא שמת בשמחה שבמדידה והגבלה, וישנם זמנים ששמחתו היא למעלה ממדידה והגבלה, ולדוגמא: השמחה בעת זישואי בנו יחידו, ששמחה זו היא לכעלה ממדידה והגבלה (כמבואר בהמשך הני"ל).

וכאשר העבודה היא בשמחה, הרי היא נעשית באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, כני"ל (ס"ח).

י. והנה, כאשר נמצאים בשבת פ' תצא בזמן דרעוא דרעון, הולכים לקראא בתורה פ' כי תבוא — יה"ר שבקרב ממש יקיים היעד ד„כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה“, ארץ הקודש, אשר גר' עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה“, „ורשחה וישבת בה“, באופן ד„נחלת עולם“.

וכהמשך הכתובים — „ולקחת מראשית כל פרי האדמה גר“, היינו, נוסף על כללות הענין שמדובר אדחת, שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, הרי בה גופא ישנו הענין דביכורים — „מראשית כל פרי האדמה“.

ובאופן ד„הגדתי היום גר“ — כפי שמבאר ר' סעדי גאון שהלשון „הגדתי“ מורה על ענין השמחה, אמירת שירות וחשבחות כר'.

ואין מקרא יוצא מיד פשוטו, וכאופן הלימוד דתושב"כ, שלכל לראש צריך להיות הלימוד דפשטות הכתובים — כניסה לארץ הקודש כפשוטה, ארץ נשבת, ו„ארץ טובה ורחבה“, כולל פירות טובים ומשובחים שנשתבחה בהם א"י כר', וכל זה — במהרה בימינו ממש, וכאופן ד„מיד הן נגאלין“.

• • •

יח. מאמר (כעין שיחה) ד"ה שמח חשמח רעים האהובים.

• • •

יט. נהוג ללמד ענין בפרשת השבוע עם פירוש רש"י — או ביאור בפירוש רש"י, או ביאור בענין שאינו מוכן בפשוטו של מקרא, שרש"י אינו מבאר. ובפרשתנו — בפרק כ"ה פסוק א' נאמר: „כי יהי ריב בין אנשים ונגשו אל המשפט ושפטום והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע“.

ולכאורה אינו מוכן: מאי קמ"ל הכתוב באמרו „הצדיקו את הצדיק והרשיעו“

ש"פ תצא, י"ג אלול

את הרשע" — פשיטא שכן הוא דרך המשפט, וא"כ, מחצית פסוק זה מיותר לכאורה!!

ורש"י אינו מבאר כלל קושיא זו

לכאורה אפשר לומר שרש"י מבאר קושיא זו בהביאו דרשת חז"ל, והרשיעו את הרשע — יכול כל המתחייבין בדין לוקין. ת"ל והי' אם בן הכות הרשע, פעמים לוקה ופעמים אינו לוקה וכו"ו.

אבל באמת אי אפשר לומר כן (אפילו בדוחק) — כי: (א) ביאור זה הוא רק בנוגע למ"ש, והרשיעו את הרשע", אבל עדיין אינו מובן מדוע נאמר, והצדיקו את הצדיק", (ב) גם בנוגע למ"ש, והרשיעו את הרשע", הרי לולי חיבות אלו לא היתה קט"ד שכל המתחייבין בדין לוקין", ובפרט שנאמר, והי' אם בן הכות הרשע גר" — וא"כ, הדרא קושיא לדוכתא: מדוע נאמר, והרשיעו את הרשע"!!

ע"ז אי אפשר לפרש כפירוש הספרי, והצדיקו את הצדיק גר" — צדקהו שלא ילקה" [ע"ד שנאמר כדרי נפשות, ושפטו העוה והצילו העוה"], כי פירוש זה אינו מתאים ע"פ פשוטו של מקרא (כי ע"פ פשט"מ הנה מאחר שהוא צדיק, פשיטא שלא מגיע לו מלקות כו'), ואם כוונת רש"י לפירוש זה, הרי לו לומר זאת בפירוש. ובמכל"שן וקל"חומר: אם הספרי צריך לפרש דרשה זו, הרי עאכ"כ שצריכים לפרש זאת בלימוד פשוטו של מקרא, ואי אפשר להסתמך שיבינו זאת בפשטותו!

ועפ"ז צריך להבין: מהו הביאור בפשוטו של מקרא כזה שהתורה אומרת, והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע"!! וכאמור לעיל שרש"י אינו מבאר קושיא זו, וגם מפרשי רש"י אינן נעמדים על קושיא זו. וכפי שיתבאר לקמן.

ב. בהערות אמרר על הזהר (דפרשתנו — אין הערות, אבל בהערות על הזהר) רפ' משפטים (לקוטי לר"צ לח"ב ע' פט) מביא הפסוק, לא תחרוש בשוד ובחמור יחיד" שנאמר בפרשתנו, ומבאר שהאיסור דחרישה בשוד ובחמור יחיד" הוא ע"ד כמו כלאים דשוד גבורות חמור חסדים יחיד"ו.

ועפ"ז מובן המשך הפסוקים בפרשתנו: לא תורע כרמך כלאים גר", לא תחרוש בשוד ובחמור יחיד", שזהו גם ענין של כלאים, ולאחר זה — לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחיד", שזהו גם ענין של כלאים.

דהנה, בנוגע לטעם האיסור דחרישה בשוד חמור יחיד", ישנם בי דעות בספר טהלי ישראל (בר"סמכא): (א) איסור דכלאים, (ב) איסור דצער בעלי חיים, היינו, שכאשר רוחמים למחרישה שוד חמור יחיד", הנה מאחר שאינם שרים בכחם ובמהירות הליכתם וכו', הרי רחימת שניהם יחד למחרישה גודמת צער בעלי חיים.

והנה, מפשטות המשך הפסוקים מסתבר יותר לומר שטעם האיסור הוא משום כלאים (כהפ"י המובא בהערות אמר"ר) — כי דוקא כאשר אומרים שטעם האיסור הוא משום כלאים, מובן המשך הפסוקים דפרשתנו, ששלשתם מדברים אודות האיסור דכלאים; משא"כ אם נאמר שטעם האיסור הוא משום צער בעלי חיים — אינו מובן מהו הקשר שבין האיסור דחרישה בשוד ובחמור (משום צער בעלי חיים) לאיסור

כט. וכאמר לעיל שמתקנים את כל הענינים הבלתי רצויים — וחמור
הענין ד.חלל גר נופל בשדה, פועלים אח הענין ד.שדה למעליחא — ארץ ממנה
יצא לחם, מוזן לאדם וכו'.

ובפרט כאשר נמצאים בחודש אלול, שאז המלך נמצא בשדה, ואנשי העיר
יוצאים לקבל את פניו בשדה, והמלך מקבל אח כולם בסבר פנים יפות, ומראה פנים
שוחקות לכולם, ובאור פני מלך חיים, שזהו כללות הענין דהתגלות י"ג מדה"ד בחודש
אלול (מלך בשדה — למעליחא), ועד שנפעל הענין ד.מלך לשדה נעבד" (לא רק
שהמלך נמצא בשדה).

גם כאשר המלך נמצא בשדה מתגלה תפארת המלך הדרד מלכותו כר (אע"פ
שאין זה באותו האופן כפי שזה בהיכל מלכותו) — ויה"ד שבקרוב ממש יתגלה
תפארת המלך כר, כמ"ש, ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר,
החל מהתחלת חודש אלול, שאז המלך נמצא ומתגלה בשדה, ועאכ"כ כאשר
מתקרבים לאמצע חודש אלול, י"ד וט"ו כאלול, שאז קיימא סיהרא באשלמותא,
ועאכ"כ בימי הסליחות וכו'.

ויקריים יעוד זה (ונגלה כבוד ה' גר") בקרוב ממש — בגאולה האמיתית
השלימה ע"י משיח צדקנו — גאולה נצחית, ואז יתגלה הענין ד.אני לדודי דודי לי"
באופן דיוחד נצחי, בדוגמת היחוד דחכמה ובינה שזיווגיהו תדיר (כנ"ל במאמר),
בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, ויבנה ביהמ"ק
השלישי — בנין נצחי, במהרה בימינו ממש.

• • •

ל. הביאור בפרש"י:

הבן חמש למקרא למד כבר בפי יתרו בקשר לענין המשפט, ושם נאמר הלשון
כי יהי להם דבר בא אלי ושפטתי גר" (יתרו יח, טז), כל הדבר הגדול יביאו אליך"
(שם, כב) — ואילו בפרשתנו נאמר הלשון, כי יהי ריב בן אנשים ונשו אל המשפט
גר", היינו, שיש כיניהם מריבה כר.

[בחרטום אונקלוס מתרגם אמנם תיבת ריב" — ריב", אבל בחיב"ע מתרגם
"חיגרא" (מריבה), וע"פ פשוטו של מקרא מובן בפשטות שחיבת ריב" פירושה
מריבה", ולא ריב" סתם, ולכן נאמר הלשון ריב", ולא הלשון דברי, וכיריב.
וכמדובר כמ"פ שאע"פ שבכמה מקומות מביא רש"י את פירוש התרגום בתור
ראי לפשוטו של מקרא — אין זה הכרח שבכל מקום פירוש התרגום הוא ע"פ
פשוטו של מקרא, וכבגדודי — שאונקלוס מתרגם תיבת ריב" — ריב", ולא
חיגרא", כהפירוש ע"פ פשוטו של מקרא].

ועל זה מפרש רש"י: כי יהי ריב — סופם להיזח נגשים אל המשפט, אמר
מענה אין שלום יוצא מתוך מריבה", היינו, מאחר שיש כאן ענין של מריבה" (ולא
דברי סתם), הרי בהכרח שלא יוכלו להגיע ליד פשרה, כי רצונם לריב כר, ולכן
סופם להיזח נגשים אל המשפט" (ראה שפתי חכמים).

וממשיך רש"י: מי גרם ללוט לפרוש מן הצדיק, הרי אומר זו מריבה" —
דלכאורה אינו מובן: לשם מה צריכים להזכיר כאן את המריבה שהיתה אצל לוט כר?!

הביאור בזה:

בענין זה מדגש חומר ענין המריבה, היינו, שאע"פ שהמריבה היתה, בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט' (ולא בין אברהם ולוט עצמם), אעפ"כ עי"ז גרמו ללוט לפרוש מן הצדיק, ויחידה מזו: גם כאשר רועי מקנה אברהם ורועי מקנה לוט ידעו שהמריבה תגרום ללוט לפרוש מן הצדיק, הנה ידעה זו לא הועילה להפסיק את מריבתם. ומזה מוכן חומר ענין המריבה.

לא. וממשין הכתוב — והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע:

לאחר שנתבאר חומר ענין המריבה, הנה לכאורה כאשר ישנה מריבה בין ב' אנשים, בהכרח ששניהם אינם צודקים (כי עצם ענין המריבה הוא דבר בלתי רצוי), ולכן יש סברא לומר שצריכים לסטור לשניהם (א' שמין דעם און א' שמין יענעם) בגלל עצם המריבה.

לכן מדגש הכתוב שההנהגה צריכה להיות באופן ד, ושפטוס והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע, היינו, שהתפקיד של ב"ד הוא להכנס בתוך הענינים, ולדרוש ולחקור את פרשת הדברים, ולקבוע באופן ברור מי הוא הצדיק ומי הוא הרשע.

וזאת אומרת: הן אמת שעצם המריבה אינה דבר הרצוי, אבל אעפ"כ, אין זו סיבה שלא לדרוש ולחקור בעצם הענין, ולהוציא לאור את המשפט לאשורו! והמשפט צריך להיות באופן ד, והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע, היינו, שהב"ד אינו צריך להתפעל מהעובדה שהצדיק הוא, ענין, והרשע הוא, גבר אלים" וכו', וא"כ, יכול השופט לפחד שאם ירשיע את הרשע, יכה הרשע את השופט עצמו כו' — הנה על זה באה הודאת התורה, לא תגורו מפני איש, ולכן אסור לב"ד לכבוש את פניו בקרקע כו', אלא, והרשיעו את הרשע, ולא לפחד לומר שהוא, רשע".

ועד"ז לאידך: כאשר מדובר אדות צדקת הצדיק, אין להסתפק בזה ש, הרשיעו את הרשע, אלא צריכים גם להצדיק את הצדיק, היינו, להכריז שהוא, צדיק" בדן. ועפ"ז מוכן מדוע התורה צריכה לומר, והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע, ועוד כמה דיוקים המוכיחים ע"פ מה שנתבאר לעיל.

לב. הביאור בנוגע להערות אאמ"ד:

דובר לעיל שישנם ב' דעות בנוגע לכללות האיסור ד, לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו" — אם האיסור הוא מצד כלאים, או שהאיסור הוא מצד צער בעלי חיים. הנפקא מינה בנוגע לפועל: כאשר האיסור הוא מצד כלאים, יש מקום לומר שהאיסור הוא רק כאשר מין אחד טהור ומין אחר טמא, משא"כ כאשר שניהם טהורים כו'; וכאשר האיסור הוא משום צער בעלי חיים, אין חילוק אם שניהם טהורים או שא' טמא וא' טהור, כי גם כאשר שניהם טהורים ישנו האיסור דצער בעלי חיים.

ומצינו בפוסקים ב' דעות בזה:

הרמב"ם (הלי' כלאים פ"ט ה"ז) פוסק: כל העושה מלאכה בשני מיני בהמה כו' והי' אחד מהן מין טהור והשני מין טמא הרי זה לוקה כו' שנאמר לא תחרוש